Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Kerkenvisies als kans

Jorien Kranendijk
Programma Toekomst Religieus Erfgoed

Religieus Erfgoed op de kaart

Vaticaan buigt zich over leegstaande kerken: 'We zijn in de hoek van de minderheden terechtgekomen'

Rondje schaatsen: niet om, maar… in de kerk

Waarom lopen de kerken leeg?

Minister van Engelshoven stelt 13,5 miljoen beschikbaar voor nationale aanpak kerken

Religieus erfgoed: de cijfers

FEIT 3

AANTAL KERKGEBOUWEN IN NEDERLAND

Volgens telling tot 1970 (bron: RCE)

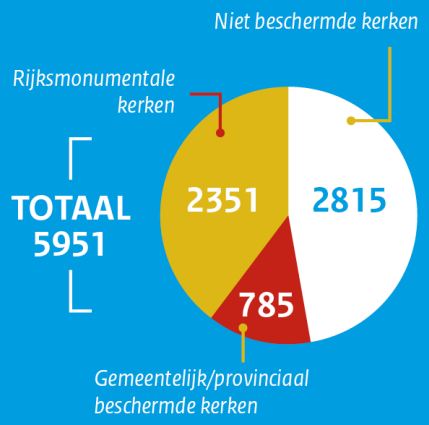

VERWACHT VERLIES AAN RELIGIEUZE FUNCTIE: 30 TOT 80 PROCENT

(bron: CIO-K tijdens rondetafelbijeenkomst Tweede Kamer 2016).

FEIT 5

MEEST BEZOCHTE KERKEN

Aantal bezoekers per jaar (bron: NBTC 2018)

750.000
Dominicanen, Maastricht

600.000
Broerenkerk, Zwolle

400.000
Domkerk, Utrecht

300.000
St. Jan Kathedraal, Den Bosch

232.000
Nieuwe Kerk, Amsterdam

1000
herbestemde kerken

Religieus erfgoed: de trends

< 50%
Van de Nederlanders rekent zich tot een religieuze groepering

€ 13,5 miljoen
Beschikbaar voor de bestrijding van leegstand

20 kerkenvisies
Zijn inmiddels opgesteld

1,3 miljoen migranten
En 1200 migrantenkerken in Nederland

Er is ook groei!

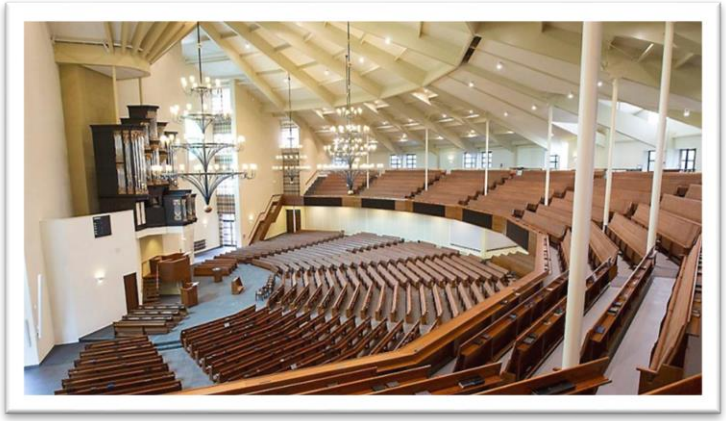

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Programma Toekomst Religieus Erfgoed

5 programmalijnen

1 Op lokaal niveau opstellen van **integrale kerkenvisies**

2 Opzetten van een ondersteunende **kennisinfrastructuur**

3 **Draagvlakbevordering** voor kerkgebouwen

4 Bevorderen van **toegankelijkheid** kerkgebouwen

5 Steunen van **verduurzaming** kerkgebouwen

Het instrument Kerkenvisie

Kern

het aangaan van een **dialoog** tussen gemeente, kerkeigenaren, erfgoedorganisaties en burgerorganisaties over de toekomst van de kerken in een gemeente

Doel

Vanuit het gesprek gezamenlijke en gedragen strategische keuzes maken over (de omgang met) het totale kerkenbestand

instrumentaal
CONCERT
Grote Kerk Sliedrecht
zaterdag 2 februari 2019
15:30 uur

Waarom een kerkenvisie? Enkele perspectieven

Afspraken over instandhouding t.b.v. religieus gebruik
Helderheid over gebruik/verkoop
Andere partijen praten mee over eigendom?

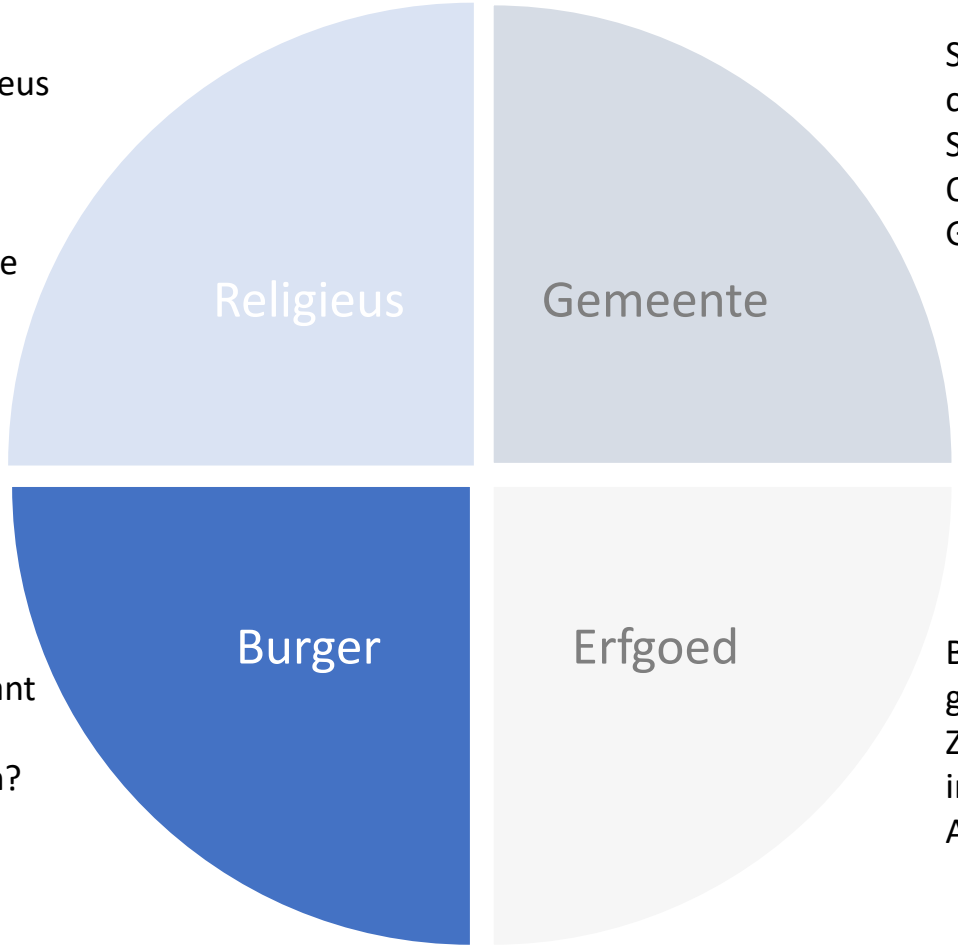

Sociaal, economisch en/of cultureel belang
Sluit aan bij (aanpak) Omgevingsvisie
Geen eigendom; rol overheid?

Betrokkenheid aan de voorkant
Voorkomen van verrassingen
Commitment vooraf te geven?

Behoud culturele waarde gebouw & omgeving
Zorgvuldige afweging omgang interieur
Acceptatie keuzes?

Hoe ziet een kerkenvisie eruit?

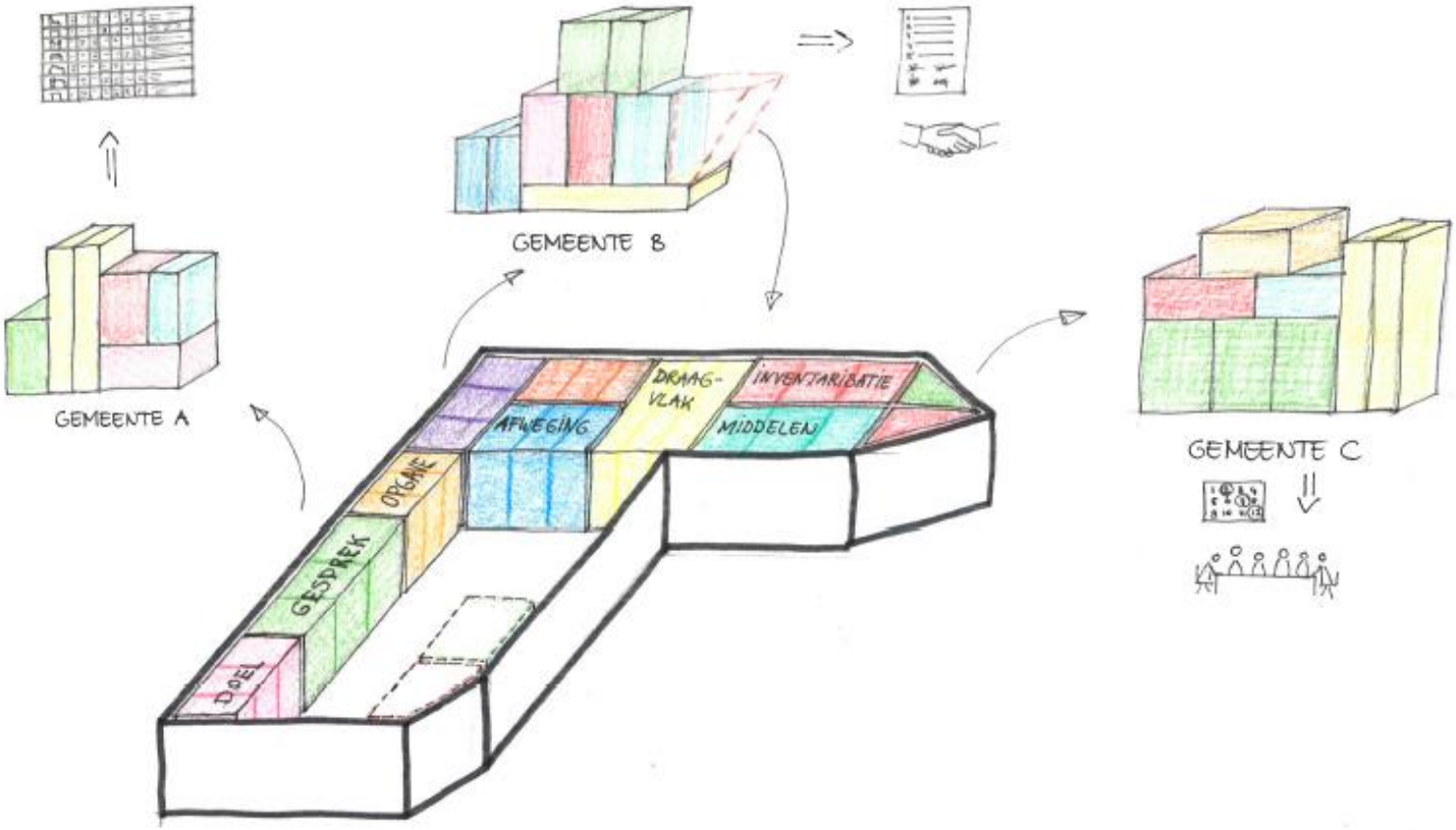

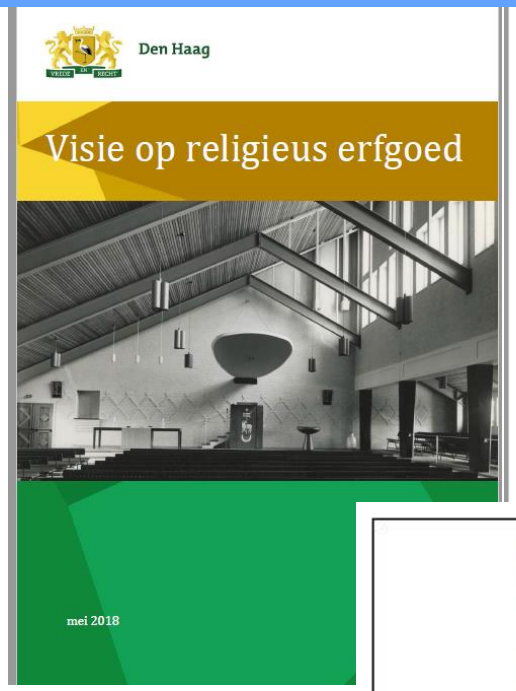

Toekomst voor kerken Uden, Volkel en Odiliapeel

zo 7 okt 2018, 12:51 • 1444 keer gelezen Human Interest

UDEN | Hoe kun je zorgen dat de kerkgebouwen Uden, Volkel en Odiliapeel in de toekomst behouden kunnen blijven? In een kerkenvisie worden daar ideeën voor aangedragen. Het opstellen ervan is in een beslissende fase gekomen. Eind van het jaar ligt het eindrapport bij het parochiebestuur op tafel. De uitkomsten bepalen mede de besluitvorming. De kerkenvisie omvat de hele Petrusparochie, waartoe ook Venhorst en Zeeland behoren.

Het Damster kerkencarrousel

De voortschrijdende ontkerkelijking leidt tot fusies van kerkgenootschappen en leegstand van kerkgebouwen. In Appingedam is in het Damster carrousel door uitruil en herinvulling een duurzame oplossing gevonden voor deze leegstand.

Zes pilotgemeenten:
- Amersfoort
- Ooststellingwerf
- Oss
- Rotterdam
- Súdwest-Fryslân
- Zaanstad

Financiering

- € 9,5 miljoen beschikbaar voor opstellen van kerkenvisies:
  - 2019 | € 3,5 miljoen
  - 2020 | € 3,2 miljoen
  - 2021 | € 2,8 miljoen

- Eén aanvraag per gemeente

- Uitkering bepaald door feitelijk aantal kerkgebouwen binnen de gemeentegrenzen
  - € 25.000,- | 1 tot 19 kerkgebouwen
  - € 50.000,- | 20 t/m 39 kerkgebouwen
  - € 75.000,- | 40 of meer kerkgebouwen

Voorwaarden

- De decentralisatie-uitkering wordt gebruikt om te komen tot een integrale kerkenvisie;
- De kerkenvisie dient als toekomstperspectief voor alle kerken binnen de gemeente;
- Met oog op kennisdeling wordt medewerking verleend aan verzoeken van het ministerie van OCW over voortgang en resultaten;
- Na afloop wordt de opgestelde kerkenvisie gedeeld met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Ondersteuning

Middelen

Checklist, handreiking, stappenplan

Kennisdeling

Platform Toekomst Religieus Erfgoed
Nieuwsbrief
Meetings

Persoonlijk Contact

Rijksdienst, Steunpunt, Provincie

Zowel tijdens de opstart-, uitvoerings- als implementatiefase!

TOEKOMST RELIGIEUS ERFGOED

Informeert & verbindt

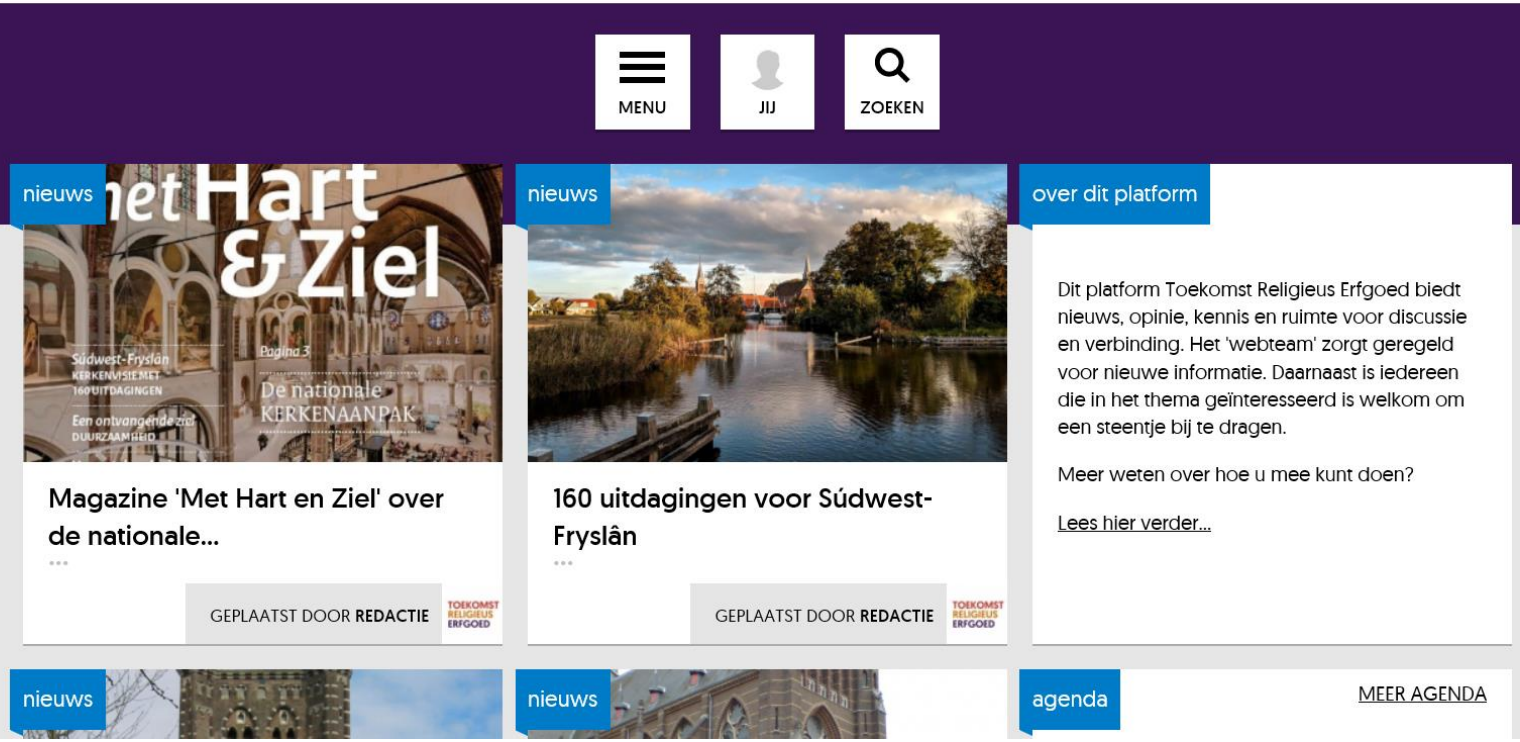

www.toekomstreligieuserfgoed.nl